

RÓZSAHEGYI UJSÁG

TÁRSADALMI- ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rózsahegy.
Megjelenik minden Vasárnap reggel.
Egyes szám ára 20 fillér.
Ceruzával írott kéziratot nem fogadunk el.

Főszerkesztő:
Dr. SZÉCSÉN MÓR.
Kiadó laptulajdonos: POLLÁK JENŐ.

Előfizetési ára:
Egész évre 8 K., 1/2 évre 4 K., 1/4 évre 2 K.
Hirdetések megállapodás szerint.
Nyilttér sora 40 fillér.

Személy- vagy rendszer változás?

Sajátságos pruhuzam vonható az országos és városi politika között azon jelenség megfigyelésénél, mely az azok élén álló személyek változásánál tapasztalható. Amott lényeges az állam apparátusának zavartalan menete, mélyreható rázkódások elkerülése, melyek mellett a személyi momentum háttérbe szorítatik, addig a községi illetve városi politikában sokkal inkább lép ilyenkor előtérbe a politikai testület élére kerülő személyiség és csak másodsorban jönnek tekintetbe azon konstellációk, melyek között új hivatalát elfoglalja. Mindez a történelem és tanulságai sokkal markánsabban szabják meg azokat az utakat, melyeken egy nemzetnek a boldogulás felé haladnia kell, mint egy-egy személy és habár a történelem nem egy példát ismer kiváló tértől, kik saját korrá rányomták egyéniségük bélyegét, miként pl. Bismark vagy nálunk Deák Ferenc, ezek mégis kivételek, melyek a szabályt nem gyengítik.

A községek és városok életében szinte megszokott jelenség; más személy, más rendszer, vagy ami ezzel egyértelmű, hogy egy új személy mindig rendszer változást is jelent. Minthogy a városi politika iránya csak egyes körvonalak által van megszabva, az annak élére kerülő egyéniség kora, temperamentuma és életfelfogása már egymagukban is lényegesen betolyásolják a városi ügyek vezetését. Ha pl. tulsúlyban van benne a vállalkozó kedv, könnyebben

tartjuk szükségesnek azok részletesebb felsorolását, mert a jövő polgármester közismert szociális érzelme amugy is megfogja azokat találni és munkakörébe vonni.

Ép ez a megtigyelés szolgál természetes magyarázatul annak a nagy ideklődésnek, mely az ilyen személyváltozást kísérni szokta, annyira, hogy nem is a program, hanem a személy az, mely az emberek kíváncsiságát felkelti.

Pedig jelen helyzetünkben éppen a program az, mely a súlypontnak nehezednie kell, mert bár mi sem vonjuk kétségbe a személyi kérdés nagy fontosságát, mégis tárgyilagosan ítélve, csakis a tettek és alkotások révén bírálhatjuk meg városunk jövő polgármesterét.

A személyi kérdések teljes eliminálásá szerintünk az első szempont, mely városunkban az eredményes munka lehetőségét biztosítani fogja, a másik feladat pedig azon intézmények létesítése, melyek a város fejlődésének és megerősödésének feltételeit képezik. Ilyenekül tekinthetjük a városrendezést, mely idővel a város külső képét lesz hivatva a kor igényeinek megfelelően átfőrnálni, az iskolák államosítása, melynek megvalósítása mellett a város terheinek könnyítésén felül általános kultúrszempontok szólanak, modern közkórház létesítése és last but not least Rózsahegy hanyatló kereskedelmi forgalmának új mederbe való terelése.

Mindez természetesen nem kimerítő felsorolása azon teendőknél, melyek megoldásra várnak, nem is

Még egyszer a rózsahegyi kegyuraságról.

Közli: Földy-Doby István.

I.

Mindenki elismerheti, hogy a kath. egyháznak támadása a helyi sajtóban nagyon időszerűtlen még akkor, mikor Rózsahegy kath. jellegű város. Lakosságából körülbelül tizenegyezer a katolikus és csak egyezer és néhány száz, vagyis elenyésző kis számban van a más vallásbeli.

Kellemetlenül és meglepetésszerűleg hatott a cikk minden katolikusra, azért hallgatagon nem térhetünk felette napirendre, már azért sem, mert a cikkíró urak kellő előkészület nélkül írta meg támadását.

El kell ismernie a cikkíróknak, hogy készületlenül írta meg cikkét, mert különben nem kifogásol minden kath. egyházi szolgálmányt, amelyet a város mint kegyur teljesít és bizonyára nem csodálkozik azon, hogy nincs a közgyűlésen hang, amely ezek ellen a szolgálmányok ellen protestálna.

Az ügyet, hogy a rendes mederbe tereljük s az esetleges vitára alkalmassá tegyük, cikksorozatban foglalkoztunk a rózsahegyi kegyurasággal s igyekeztünk bebizonyítani, hogy a kifogásolt kath. egyházi kiadások a város kegyuri terhei, a melyeknek teljesítésére a város köteles s mely terhek törvényes intézkedés folytán, a városi közjövödelmekből fedezendők.

És ezután csoda történt, mert a cikkíró ur „Kegyuraság és iskola“ címen válaszol cikkemre s most már mint beavatott szól a kérdéshez és tud mindent. Most már tudja, hogy a kath. egyház személyi és dologi kiadásai kegyuri terhek, azért ezeket tovább nem folytatja, csak a kath. iskola költségeit nem tekinti kegyuri terheknek.

Bérczi Mór

ÓRÁS- ÉS ÉKSZERÉSZ

Állandóan raktáron tart különleges brilláns- arany- és ezüst tárgyakat, mindennemű zseb- és fali órákat. Nagy választék ezüst dísztárgyakból, gramofon, lemezek és evőkészletekből. Szigorúan szolid árak. Mindenféle óra és ékszerjavítások, valamint átalakítások pontosan és szolid árban készíttetnek.

Rózsahegy

nek addig, míg erről is meg nem győzzük. És még azt is kérde tőlünk, hogy miért nem beszélünk a költségvetésben felvett temetői és a csernovai templom építési költségeiről.

A temetői költségekről azért nem beszéltünk és nem soroltuk fel a kegyuri terhek között, mert az községi köztemető, így nevezi meg azt a költségvetés is. Köztemetőt pedig minden község köteles állítani s azokba a különböző törvényesen bevett vallásfelekezettek tagjai vegyesen és akadálytalanul temetkezhetnek. (1868. évi 53. t.-c. 22. §.) Az 1895. évi 43. t.-c. 21. §-a megengedi, hogy minden törvényesen bevett vallásfelekezett saját céljaira külön temetőket is szervezhetnek, de városunkban ezzel a joggal csak az izraelita felekezet él, mert a többi keresztény felekezettek tagjai a községi köztemetőbe temetkeznek.

A másik megfontásra kitűzött kérdés a csernovai templom építési költségeihez való városi hozzájárulás volna. Ezt a hozzájárulást a város mint kegyur adta. A kegyuri terhek dologi kiadásainál említettük, hogy ezek a kiadások birálat tárgyává tehetőek s megadásuknál sok esetben az erkölcsi kötelességérzet játsza a főszerepet. Ez esetben is a város mint a kath. egyház-község kegyura, erkölcsi kötelességérzetéből kifolyólag segítette a város területén épült csernovai kath. templomot, mert Csernova nem önálló politikai község, hanem a város egyik külutcaja.

Most térjünk át a kath. népiskola kérdésére.

A kegyuri joggal alapuló iskolasegélyezés vagy fenntartás nem írott törvényen, hanem jogszokáson alapuló törvényes gyakorlaton alapszik. Fejtegettük, hogy a kath. egyház-község a szorosán vett egyházból és az abból kisarjadzott népiskolából áll s e kettő együtt egészet képez. Az egyház-jog a patronatusi jog megszerzéséhez nem kötelezi a kegyurat arra, hogy az egyház-község egész terhet magára vállalja, csak annak egy részét. Nevezetesen az eredeti kegyuraság megszerzéséhez három tény teljesítését követeli: a telekadományozást, arra a plébánia és templom felépítését és az egyházi személyzet, de főképen csak a pap javadalmazását. Ezek bármelyike nem teljesítetik, az illetőt az egyház kegyurnak nem tekint. Ez tehát egy minimális követelmény a kegyuraság megszerzésére, mert az egyház nem tiltja a kegyurat, hogy ennél több terhet, esetleg az egész egyház-község terhet is — mint az Rózsahelyi község — magára ne vállalja.

Rózsahely ugyanis magára vállalta úgy az egyház, mint a kath. népiskola kegyuraságát s ez utóbbit emberemlékezett meghaladó gyakorlat által szerezte meg, azért itt más jogcímmel hivatkozni nem is szükséges. Sőt ha e gyakorlat hitelesen

bizonyítandó lenne, akkor is csak az igazolandó, hogy a város az iskola fenntartását s a tanító bemutatási jogát legalább 50 év óta háborítlanul és sikerrel gyakorolja. Ezt pedig az egyház-községnek a rózsahelyi kegyuraságnál bebizonyítani nehézségbe nem ütközik, sőt ez századokra visszamenőleg is bizonyítható. De erre szükség nincsen épen úgy, mint arra sem, hogy Doncs mester építette-e a rózsahelyi kath. népiskolát? Az iskolaépítés csak ott bizonyítandó, ahol a kegyur pusztán csak az iskolaépület felállítását vállalta magára kegyuri teher gyanánt, ha az ily iskola épület idők múltán szűknek vagy más okból alkalmatlannak bizonyul s az iskola újraépítése válik szükségessé, ily esetben bizonyítandó, hogy az alkalmatlan iskola-épületet a kegyur emelte. De a rózsahelyi kegyuraságnál erre szükség nincsen, mert itt a kegyur az iskolának teljes fenntartását vállalta magára, amely kötelessége törvényes joggyakorlattal igazolandó.

A szokásjog mint tudjuk törvénytől erővel bír, mert keletkezésére rendszeren a tételes törvény hiánya szolgáltat alkalmat. A patronatusi jogban is igen nagy szerepet játszik a szokásjog, olyannyira, hogy még a tételes törvényekkel szemben is más szokásjog fejlődött ki. Így például az 1498. évi 67., az 1553. évi 9. és az 1569. évi 36. t.-c.-ek a patronatusok által kellő időben be nem töltött javadalmak adományozását a királyra bízták, a gyakorlat azonban az, hogy a bemutatás elmulasztása esetén a püspök egyszerűen felszólítja a késedelmes patronust a kijelölés megtételére s csak ha ennek eleget nem tette, a kijelölést a püspök eszközli. Vagy az egyház-jog szerint a kegyuri ügyekben csakis az egyházi előljárókat illeti a bíraskodási jog, ezt a jogot az 1553. évi 9. és az 1569. évi 26. t.-c. az apostoli királynak biztosítja, de a bevett szokás szerint hazánkban a polgári hatóságok ítélkeznek a kegyuri perekben stb.

A kegyurnak az iskola feletti szokásjoggal alapuló kegyurasága mindazon kellekkel bír, amelyeket a szokásjogtól megkívánnak, nevezetesen hogy az közmeggyőződés legyen, bizonyos jogi szabályozás tárgyát képező állapotra vagy viszonyra vonatkozzék, a közérkölcscsel és államrenddel ellentétben ne álljon, a gyakorlat hosszabb idejű és folytonos legyen s törvényt ne sértse.

A rózsahelyi kegyuraságról írt cikksorozatunkban fejtegettük, hogy Rózsahely művelődési múltjában mily kiváló szerep jutott ki a kath. népiskolának. A tanítóit a város választja s ennek a választási módnak abban rejlett a nyitja, hogy a város nemcsak a plébánia kegyurnak tartotta magát, hanem az iskolának is. Különböző helyen a kegyurak szolgáltatták

az iskola épületéhez a szükséges építési anyagot. Sőt egyes helyeken annak fenntartásáról és a tanítók javadalmazásáról is gondoskodtak. Különösen így történt ez a testületi, illetve községi kegyuraságoknál, hol a kegyur mintegy erkölcsileg is hivatva volt a népnevelést előmozdítani. Egyrészt ezért, másrészt mert a kegyuri terhek elvállalása a kegyur és egyház magán megállapodásain alapulnak, a törvényhozás a kegyuri joggal fenntartott iskolák ügyét a népoktatási törvényekben nem érintette. És mert a népoktatási törvényekben kegyuri joggal fenntartott népiskoláról szó nem esik, sokan aztán azt vélik, hogy ilyen joggal fenntartott iskola nincsen, vagy ha volna, annak semmi kötelező ereje nincs a kegyurra nézve és a kegyur bármikor megtagadhatja a kegyuri joggal magára vállalt iskolai szolgáltatások teljesítését.

Ezzel a téves nézettel szemben beigazoljuk, hogy igenis van kegyuri joggal fenntartott népiskola és annak fenntartása kötelező a kegyurra nézve.

Folyt. köv.

Tanácsülés.

1912. március hó 13-án d. u. fél 3 órakor.

Elnök: Sonderlich József főjegyző.

1. Okolicsányi Albert aljegyző előadói jelentése alapján kiutalja a tanács: A városi rendőrség tolonckisérési díja fejében 212 koronát; portyázási díjak fejében 218 koronát. Kiutalt továbbá a tanács több kisebb tételt.

2. A városi gazda megbízást nyert 30 q. széna beszerzésére.

3. Tudomásul vétetett Stern és Policzter-cég azon bejelentése, hogy a Revucán az usztatást megkezdi.

4. A városi erdőmérnöknek a lejárt halászati bérletre vonatkozó jelentése a tisztii ügyésznek adatott ki véleményezés végett.

5. Teich Márk óvadékanak kiadatása iránti kérvénye a városi mérnöknek adatott ki.

6. Kaufmann Ignác illetőségének elismerését a tanács nem javasolta.

7. A földhitelezésnek folyó hónapban tartandó közgyűlésén a város képviselőjével Angyal József orszgy. képviselő bizatott meg.

8. Dr. Márffy Károly színigazgató kérelmére hozzájárult a tanács, hogy társulata előadásait május 15-én kezdhesse meg városunkban.

9. Angyal István adóügyi tanácsnok előterjesztésére elhatározza a tanács, hogy az 5 százalékos megyei pótdadó a szokásos módon vettessék ki és hajtassák be.

10. Maga Csizmár Jánosnak 100 kor. évi bér ellenében megengedte a tanács, hogy a Szpevácska dűlőben mészégető kemencét létesítsen.

11. Végül a tanács Glasner Richárdnak és Jancsek Jánosnak megadta a kért építési engedélyt.

LITHIUMBAN SZLATVINI „Anna“ Gyógyforrás.
legdusabb ásványviz a

A legkellemesebb üdítő, a legjobb hughyajtó és hughysavoldó gyógyviz.

Nyákhártya-megbetegedéseknél hólyag-, veselob és tüdőhurutnál, valamint köszvénynél kiváltképen hasznos.

Kutkezelőség:

Forrástulajdonosok: Majunke Géza Utóda.

SZEPESOLASZI.

Központi iroda:
RÓZSAHEGY.

Rendkívüli közgyűlés.

Tárgy: A polgármesternek állásáról való lemondása.

Meglepő részvéllenség.

A teremben néhány közönyös arcu, nyugodtan szemlélődő városatya, a karzaton — mely roskadozott az izgalmas napok lázas közönségétől — egy-két „nincs más dolgom” nevezetű kíváncsiskodó. Kedélytelen, mondhatni apatikus levegő uszkál a közgyűlési szobában. Künn unalmas, piszkos, az ember szagló szervének ártó esőcske szítal le az égből. Csend, csend, végtelen, komor csend.

Nem az ünnepélyesség, a rendkívüli esemény csendje! Az emberek arculatja meglepően hétköznapi, közönyös. Nem verődnek össze csoportokba, nem sűrögnek-forognak, megbeszélnek, tárgyalnak és vitatkoznak. Kiki rendesen, csendesen, minden lelki emóciót száműzve ül a maga helyén, a város történetében nagyfontosságú hétfői közgyűlés megnyitása előtt. Még Ő Fensége huszárgálába bujtatott és könyörtelenül hosszúra pingált legmagasabb személye is mintha mondaná:

— Élt Rózsahelyen, nagyon-nagyon régen, talán ötszáz évvel ezelőtt egy polgármester, ki nagyon sok galibát okozott, de aztán jóságosan, mindenki meglegezésére Aradra vonult — folytatni a régi mesterségét.

Pont 3 órakor méltóságteljesen bevonul a tanács. Angyal István első tanácsos megnyitja az ülést.

Néhány pillanatnyi ideges mozgolódás.

— Bemutatom dr. Székely Miklós polgármester levelét:

— Tekintetes Képviselő Testület!

Polgármesteri állásomról ezennel lemondok. Tisztelettel kérem, miszerint lemondásomat tudomásul véve, engem a hivatali szolgálatról felmenteni sziveskedjék.

Tisztelettel

Székely Miklós dr.
polgármester.

A város szempontjából történelmi fontosságú levél. Talán a lipótmezei múzeumba is bekerülhet. De felolvasásánál egy szem sem rezdül, hang sem hallik. Közönyösen elsiklanak mellette.

Az elnök folytatja.

— Indítványozom, hogy a közgyűlés a lemondást tudomásul vegye és neki a felmentvényt . . .

Zaj. Dr. Váradi József nevetve közbeszól:

— Hahó, hahó! Ez nem megy! . . .

Angyal nem folytatja. A jegyző:

— Idősebb Jancsek János!

Az ismert és sűrűn szereplő városatya szikár alakja felemelkedik. Patriarchális arca most egy pillanatra sem torzul el groteszkké, vagy kedélyessé. Egyetlenegy vice avagy szellemeskedés sem száll el ünnepélyesen mozgolódó ajkairól. A

hangja fátyolozott, kissé meghatott. Titus Vespásiánus dulásaival hasonlítja össze a volt polgármester működését. A végén patetikusan megjegyzi: A felmentvény megadásáról szó sem lehet. Felelősségre kell vonni!

Közönyösség, közönyösség. Néhány alig hallható, félénk éljen.

Néhány perc múlva Hlinka emelkedik szólásra. Mint mindig, úgy most is keneteljesen kezd. Majd az ő lelkét is klasszikus hangulat járja át: „Temetni jöttem Cézárt, nem dicsérni!” Lassan-lassan behizelgő, lágy hangja a meggyőződés erejében jegecesedik ki. Fényes szónoki elokvenciával bizonyítja és írja le a város szomorú gazdasági helyzetét. Arra a gyászos következtetésre jut, hogy Rózsahely adósága a nagyközség idejéből származó 160.000 koronáról egy millió koronára emelkedett. Igaz ugyan: van utcaburkolatunk, csatornázásunk, vízvezetékünk és villanyvilágításunk, de ezek nem teljesítik a megfelelő szolgálatot. Kijavításukra pedig len újabb félmillió koronát kell fordítani . . .

Bizony, bizony, szomorú állapotok! A városatyák is átérzik ezt, arcuk kipirul, lelkesen tapsolnak és éljeneznek Hlinkának.

Még egy kis vita a polgármester helyettesítéséről, aztán bezárul Rózsahely város 1912. évi március 11-iki rendkívüli közgyűlése. És a távozó volt polgármester felé egyetlenegy bucsuzó szó, egyetlenegy szívélyes üdvözlés sem röppent . . .

Kijövet félfüllel hallom, amint egy csernovai városatya mondja:

— Teringettét! Még be kell vásárolnom 5 kiló lisztet!

E. M.

H I R E K

— **Március 15.** E dicsőséges nap évfordulóját városunk közönsége ezuttal a főgimnáziumban megtartott ünnepély keretén belül ünnepelte meg. A közönség színe-java ez alkalommal zsufolásig töltötte meg a gimnázium rajztermét és feszült figyelemmel hallgatta a mindvégig élvezetes és izlésesen rendezett ünnepi előadás egyes számait. Tóth László tanár ur kitünően sikerült ünnepi beszédet tartott, Kováts Miklós tanár ur hegedű játékaival gyönyörködtette a hálás közönséget; Virág Antal, Magyar György, Galambos Károly és Jakubik György tanulók ügyes szavatai és a rutinizott zenekar szép játéka is nagy tetszést arattak. Az énekkar precíz működéseért Magas Mihály tanár urat illeti feltétlen elismerés. Id. Chladek József, Chladek Richárd urak és

Rassovszky Gyula tanár ur pedig kifogástalan zenekíséretükkel emelték az ünnepély nagy sikerét.

— **Szemle a honvéd zászlóaljnál.** F. hó 14-én Csanády Frigyes vezérőrnagy, dandárparancsnok megsejmelte a helybeli honvéd zászlóaljat és a Liskófalván megtartott harcszerű lövészetben is résztvett. A látottak felett teljes meglegedését kifejezve, még aznap este visszautazott Pozsonyba.

— **Vendéglősök és korcsmárosok közgyűlése.** Rózsahely város és környékének vendéglősei és korcsmárosai f. hó 14-én tartották meg alakuló közgyűlésüket, melynek folyamán a következő tisztikart választották meg. Diszelnök: Porgesz József. Elnök: Tyroler Jakab. Alelnökök: Kozsehuba Dániel és Schönstein Náthán. Titkár: Porgesz Mór. Jegyző: Neu Sándor. Számvizsgáló: Tanczer Vilmos. A választmányba 14 rendes és 2 póttagot választottak. Sámson János, Bán Lajos és Tyroler Jakab felszólalása után elhatározták, hogy testületileg csatlakoznak a vendéglősök Országos Egyesületéhez és a Kassán megtartandó országos kongresszuson is képviseltetik magukat.

— **Gutfreund és Murányi szobafestők, mázólok és üvegesek, (Rózsahely, Mezőutca 32. szám)** lapunk mai számában megjelent hirdetésére ezuton is felhívjuk az olvasó közönség szives figyelmét.

Villamos üzemű

fogorvosi rendelés és
technikai labororium.

Dr. Eichelnél, L.-Rózsahely.

21-52

— **A róm. kath. iskolaszék** március 14-én délután a róm. kath. plébánián megtartott ülése alkalmával a megüresedett ludrovai kántortanítói állásra Kónszky János ottani tanítót, a másodtanítói állás betöltésére pedig Kubacska Kózséf okl. tanítót választotta meg.

— **A Magyarországi Pénzüntézetek Országos Szövetsége** március 13-án tartott VIII-ik évi rendes közgyűlése alkalmával választmányába választotta Stefcsek Jánost, a helybeli Iparbank igazgatóját.

— **A Magyar Társaskör** legutóbbi választmányi ülésén a kör nagytermét május 15-től kezdődő szini idényre dr. Márffy társulatának adta ki.

— **Tűz.** Folyó hó 15-re virradó éjjel Farkasvölgyön a Friedman-féle csárda összes melléképületeivel együtt teljesen leégett. Állítólag gyújtogatás történt és a nyomozás ez irányban meg is indult.

Beton- és vasbeton cementárúk

u. m. cementcső vasbetétes karmancsuval, kutgyűrűk különféle méretekben, színes cement- és márvány mozaiklapok állandóan raktáron kaphatók. Továbbá műkölépcsők, sirkövek, „Rabitz” munkák, hézagmentes „Teneoritt” asbestpadló, mely meleget tart- és ruganyos, rendelésre mindenkor készít

Tenczer József, L.-Rózsahely.

— **Képkiallítás.** E hó 14-én nyílt meg Solymosi Márton ismert nevű fővárosi műkereskedő kollektív kiállítása, a főgimn. tornacsarnokában. E kiállítást bátran ajánlhatjuk a közönség figyelmébe: benne a legnevesebb festőművészek kiváló alkotásai egész sorával vannak képviselve. A kiállítás még csak a mai nap folyamán tekinthető meg délelőtt 9 órától délután 5 óráig.

— **Kabaré.** A Magyar Textilpar R.-t. hivatalnoki kara e hó 9-én a gyári kintinban kabaré-estélyt rendezett. Az előadás általában véve kitűnően sikerült, minékünk csak a vonatott és a közönség türelmével nem számoló rendezés ellen van kifogásunk. A szereplő hölgyek közül elsőhelyen kell felemlítünk a Hutyra nővérek pompás játékát, de Neumann Gyuláné urnő, továbbá Erlebach Berta, Preussler Ida és Csáky Rózi urhölgyek is méltán részesültek a közönség hálás tapsaiban. Zelenka Oszkár ur kitűnő színész-tehetség, Heider Rudolf ur nagyon szépen énekelt és Lichtenstern Béla, Fischer Kornél, Neumann Gyula, Kammer Ernő, Hutyra Győző urak is derekasan feleltek meg a rájuk bízott feladatnak. Előadás után tánc vette kezdetét, mely Dani Aladár cigányzenéjétől kísérve, a legjobb hangulatban a reggeli órákig tartott. — Felülfizettek: Magyar Polgári Kör, dr. Kartal Izidor 10—10 K, Duschnitz Adolf, Kun Gyula, Abeles Mór, Sándor Ármán, Haidek Rudolf 5—5 K, N. N., Reisz Ignác, Reisz Izidor 3—3 K, Keutter Lajos, Taranya Milos, dr. Steinhart József, Burrian Károly 2—2 K, Nalik N., Schlachta N., Steiner N., Szlimak N., Schönfeld N. Platzer N., Glasner Márton, dr. Szécsén Mór 1—1 K.

— **Tűz a Magyar Papirgyárban.** Folyó hó 11-én fél 11 órakor éjjel riasztó bugással tüzet jelzett a Magyar Papirgyár, majd felhangzott a tűzoltóság vészkiáltása és az ijedten kirohanó emberek között érthető konsternációt keltett a lángoszlop, mely a Magyar Papirgyár irányából biborvörössé festette a sötét éjszakát. Szerencsére a tűz jelentéktelen volt; a faterlepen égett egy irodának használt faház. Mindenesetre jellemző, hogy a gyárnak tűzoltósága nincsen, kézi fecskendőjét — a rövid csövek miatt — használni nem lehetett és vedrenkint hordott vízzel kellett oltani a tüzet. Mire a városi tűzoltóság kivonult, a faházikó elhamvadt. A kár csekély.

TÖRVÉNYSZÉK.

Az elhagyott gyermek.

A gyermekvédelem a rendelkezésre álló anyagi eszközök elégtelensége és részben a társadalom közönye miatt sajnos, nem bírt még a maga elé tűzött nagy feladatokkal megbirkózni. Szépen hangzik a különféle ligáknak jelszava: „Mentsük meg az elhagyott gyermekeket“ de még üdvösebb volna, ha ez minél gyakrabban, tettekben is nyilvánulna.

Podzabony Mária 14 éves nagybisztercei leánynak esete tipikus példáját szolgáltatja annak az erkölcsi veszélynek, mely egy ilyen magára hagyott gyermekre leselkedik és azt előbb-utóbb a bűn útjára viszi. Alig volt még 10 éves, midőn szülei elhaltak s midőn testvérei is Amerikába

vándoroltak, a kis Mária itt maradt árván, minden támasz nélkül s oly korban, melyben mások felett még a szülői gond örökölődik, ő már megismeri a nyomort, a nélkülözést. Nincsen senki, aki a gyermeket magához fogadná, neki meleg otthont nyújtana s így koldusmódra vándorol faluról-falura s mikor az éhség erőt vesz rajta, beoson valamelyik nyitott ajtón vagy ablakon s így szerez magának pénzt és elelést.

Kilenc rendbeli lopással vádolva állott folyó hó 5-én a rokonszenves külsejű leány a Vrchovina Győző kir. táblabíró elnökölete alatt ülésező gyermekbíróóság előtt, ahol a megbánás jelei között azért védekezett, hogy a lopott pénzen kenyeret és ruhát vásárolt magának.

A bíróság, miután úgy találta, hogy megfelelő nevelés útján még megmenthető a társadalom számára, a fiatakoruakra vonatkozó rendelkezés alkalmazásával javító intézetben való nevelésre ítélte a fiatal vádlottat.

Aki a per folyamán tudat ingatlanain.

Chono Dániel kisorubai lakos ellen Klein Ede ugyanottani lakos pert indított, melynek folyamán, még mielőtt az elsőbíróóság ítélete jogerőre emelkedett volna, Chomo már tulterhelt ingatlanait eladta nővérének, ki 3600 korona vételár fizetésén felül 1000 koronányi tartozását is magára vállalta. Miután a kir. törvényszék Klein Edének felebbezése folytán, az elsőbíróági ítélet megváltoztatása mellett, Klein javára döntötte el a pert, utóbbi, miután Chomo a kielégítési alapot tőle elvonta, a Btk. 386. §-ába ütköző család büntette miatt adott be feljelentést ellene.

Folyó hó 5-én tartotta meg a kir. törvényszék ez ügyben a tárgyalást és a vádlottat a vád alól felmentette, mert az eladást a vádlott részéről, ki elsőfokban pernyertes volt, jóhiszeműnek vette és mert tulterhelt ingatlan a hitelezőre nézve különben sem képez kielégítési alapot. Az ítélet jogerős.

Liptóvármegyei Múzeumegyesület.

Közlő: Kürti Gyula.

A gyűjtemények gyarapodása 1912. évi február 1-től 29-ig.

Ajándék útján.

b) Általános.

Rózsahelyről: Zafka k. a. 1 karkötő, Pribis Pál ur 1 fegyver, Fodor József ur gróf Keglevich tájfékpapája, Rotbenheyer Árpád ur 1 olajfestmény, Kubella János ur Likavka 1 fegyver.

c) Éremgyűjtemény.

Rózsahelyről: Duschnitz Mózes ur 3, Tylka Flórin ur 4, Bricht Nándor ur 7, Bacher Miklós ur 51, Bugan Ede ur 1, Lábay János ur 99, Jakubik József ur 16, Schwabel Károly ur 5, Sztrako Ferenc ur 1, Ploveczky Jenő ur 1, Krisko Béla ur 3, Fisch Ernő és Béla urak 8, Stram Miksa ur 1 és Egri Ernő ur Fenyőháza 6 kféle érem és régipézt.

IV. Lev. lap, fénykép és térkép tár.

a) Liptómegeyi.

Fényképek: Klein Géza ur 2, Lábay János ur 12, Kwietok József ur 1, Stern Lipót ur 1 drb. **Lev. lapok:** Klimaček Sándor ur 14 és Pauer Gusztáv ur Fenyőháza 1 drb.

b) Általános fényképek.

Vellinger Jenő ur 10 kép.

V. Könyv- és nyomtatványtár.

a) Liptómegeyi.

Klein Géza ur 3, Pollák Jenő ur 62,

Bribram Mór ur 1, Járossy Gyula ur 1, dr. Kürthi Arthur ur 26, Klimaček Sándor ur 1, Vér Dénes ur 12, Kürthi Gyula ur 7, Pribis Pál ur 5, Hammerschmid János ur 22, Dornyay Béla ur 1, Rózsahely r. t. város közönsége 9, Iparbank r. t. 4, Szeemann Manó ur Zsolna 30, Matyasovszky Frigyes ur Ludrova 7 drb.

b) Általános.

Angyal István ur 2, Lábay János ur 1, dr. Kürthi Arthur ur 20, Neu Béla ur 1, Hattyár József ur 2, Bodrony Lajos ur 1, Medrinky Kornél ur 2, Sztraka Károly ur 1, Hyross Antal ur 1, Drobnyj János ur 1, Króner Béla ur 2, Bartovics Márton ur 4, dr. Fischer Gyula ur 1, Biheller Adolf ur 1, Kindlicska Mihály ur 1, Rózsahely r. t. város közönsége 5, Iparbank r. t. 4 és Matyasovszky Frigyes ur Ludrova 25 drb.

VI. Liptómegeyi levéltár.

Főtiszt. Botha Klára ig. nő 2 emlékirat, Hottjár Géza ur 4, Okolicsányi Radus ur 1, Bricht Nándor ur 4, Kwietok József ur 1, Grósz Árpád ur 8, dr. Kürthi Arthur ur 7, Knyazoviczky Rezső ur 18, Jakubik József ur 1, Duschnitz Anna k. a. 1, Neu Ignác ur Alsórevucza 1, és Matyasovszky Frigyes ur Ludrova 12 drb.

VII. Ipar és művészet.

Fodor Sándor ur 1 és Pauer Gusztáv ur Fenyőháza 55 drb.

Természetbeni hozzájárulás.

Rózsahely r. t. város közönsége 1 hosszú faasztal, Klein Emil ur 4 deszka.

Vétel útján.

Posner Budapest: 1 térkép 10 kor.

Összesen 908 darab.

A szíves adományokért a választmány ezuton mond hálás köszönetet.

NYILT TÉR.

(Ezen rovatban közlöttekért a beküldő felelős.)

Nyilatkozat.

Mult évi december havában egy barátunk érdekében tisztán szíveségből és minden anyagi érdek nélkül egy váltójának leszámítolása ügyében a Rózsahelyi Iparbank r. t.-nál eljárunk. Most tudomásunkra jutott, hogy ezen eljárásunk és személyeinkkel kapcsolatban a való tények rosszkaratu elferdítését célzó aljas és minden alapot nélkülözö hazug híresztelések hozattak forgalomba.

Kijelentjük, hogy ezen hazugságoknak az ismeretlenség köpenyegébe burkolódzó terjesztői közönséges, gyáva, és minden jobb izléstü ember teljes megvetését érdemlő ragalmazók.

Rózsahely, 1912. március 15.

Fischer Ede dr.,

Fischer Gyula dr.

PÁPA -szemek, :- orrcsüptetők, biztos és modern próbálási módszer szerint csak Vámosnál kaphatók. — :: — :: —

647 - 1912. T. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A rózsahelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a rózsahelyi iparbank részvénytársaságnak Fajth István és neje Króner Mária rózsahelyi lakosok elleni 7800 korona tőke s jár. miatt végrehajtási ügyében a/, a rózsahelyi 1400., 2783., 3855., 4091., 4605. és 4635 sztkvkvekben A. + 1077., 1078., 1079., 1080., 1081., 1082., 1083. és 1084. hrzi sz. alatt foglalt és Fajth István és neje Króner Mária tulajdonánál irt „na Djelczách“ dűlőben fekvő nyolc rendbeli szántóra 2676 korona, b., a rózsahelyi 1648. sztkvkvben A. + 3. sor. 1684. hrzi sz. a foglalt és Fajth István és neje Króner Mária tulajdonánál irt „na Lazinech“ szántóra 19 kor. kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelte.

A nyilvános árverés a rózsahelyi kir. törvényszék 27. számú tárgyaló termében az 1912. évi május hó 4. napjának délelőtti 9 órájkor fog megtartatni, a mikoron a fenti ingatlan a kikiáltási árnak a vhn. 26. §-ában jelölt hányadán alól el nem fog adatni.

Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át készpénzben vagy óvadékképes papírban a kiküldött kezeihez lefizetni. A vevő a bánatpénzt a vhn. 25. §-a értelmében kiegészíteni köteles.

Kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Rózsahelyen, 1912. évi február hó 27. napján.

Krotkovszky Imre s. k.

kir. tvszéki albiró.

A kiadmány hitelül:

Bulla

telekkönyvvezető.

Meghívás

a rózsahelyi fapapiranyaggyári r. t. 1912. évi március hó 25-én d. u. 2 órakor a társaság helyiségében megtartandó

XXIX. évi rendes közgyűlésére.

Tárgyai:

1. Az 1911. évi mérleg előterjesztése; az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése és a felmentvény megadása.

2. Az igazgatósági tanács egy tagjának 3 évre való megválasztása.

3. Netáni előre bejelentett indítványok az alapszabályok 28. §-a értelmében.

Rózsahely, 1912. évi március hó 6-án.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Meghívás.

A Rózsahelyi Cellulose és Papirgyár részvénytársaság 1912. évi

rendes közgyűlését

folyó évi március hó 31-én d. e. 10 órakor Rózsahelyen, a gyár igazgatósági helyiségében tartja meg, mely közgyűlésre a t. részvényeseket tisztelettel meghívja.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt 1911. évi üzleti eredményről.

2. Az 1911. évre vonatkozó zárszámadások és üzleti mérleg előterjesztése.

3. Az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak az üzleti mérlegre vonatkozó jelentése és a javaslat a nyereség hovaforrása iránt.

4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadása.

5. Netáni indítványok.

Kelt Rózsahely, 1912. évi március hó 12-én megtartott igazgatósági ülésből.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Rózsafüred, Króner-féle Vizgyógyintézet és

GŐZFÜRDŐ LIPTÓRÓZSAHEGY

Egész éven át nyitva. A moder kor igényeinek megfelelően felszerelve. Ujabban külön női hidegvizgyógyosztállyal kibővítvé. Szénsavas és fenyőfürdők. A gőzfürdő férfiak számára nyitva: reggel 6-tól déli 12-ig és délután 4-től 6-ig. Nők számára: délután 1-től 4-ig. Ugy az első osztályú kád, valamint a hidegvizgyógyintézet, a nők és férfiak részéről bármikor használhatók. - A fürdővel kapcsolatban, szép park közepette, vendéglő áll a közönség rendelkezésére, hol jó italok, valamint ételk pontos kiszolgálásáról gondoskodik

16-52

a fürdőgondnokság.

ELSŐ RUTTKAI BÜTORHÁZ

HOFFMANN GYULA RUTTKA

Vasuti állomás közelében.

Interurban telefon 10. sz.

Nagy választék mindennemű lakberendezésekben, specialista tömörfabútorokban! Olcsószabott árak! Kedvező fizetési feltételek!

Kívánatra képes butoralbum ingyen.

Sziveskedjék megfigyelni áraitam!

Mindennemű ajándéknak

= legalkalmasabbak

elismert világhírű
- gyártmányu -

gramofon-

jaim, melyekért -
még rugószakadás
esetére is - három
évi irásbéli jótál-
- lást vállalok. -

Gramofonok, tölcsernélküliek is 20 koronától, Pathé rendszerű, tü nélkül játszó gépek 30 koronától feljebb.

Automaták, Orchestrionok! 25 cm. dupla lemezek K 1.75, 2.-, 3.-, s feljebb, minőség szerint.

Árjegyzék ingyen! Részletfizetés!

FOLTIN JÓZSEF, RÓZSAHEGY,

15-52

Allmann-u. 523.

Meskó Miklós

férfi-szabó

Rózsahely, = Závóz-utca.

Készít mindennemű férfi- és katonai egyenruhát a legújabb divat szerint.

Gyors és pontos kiszolgálás.

3-52

Nagyszerű ujdonság! Ijesztő pisztoly,

mely hatalmas durranásával egy drága és veszélyes lövőfegyvert pótol. **Teljesen veszélytelen!** Hatásos ijesztő és riasztó eszköz megtámadtatás esetén, kutyák ellen, jeladásra, stb. Nélkülözhetetlen biciklistáknak, kirándulóknak, elhagyott helyeken és késő esti sétáznál. **Ára 50 darab tölténnyel 2 kor, 100 darab töltény 2 korona.** (Fővárosi bazarcégek ugyanezen pisztolyt 3 koronáért hirdetik, nálam tehát 2/3 árban kapható.)

KLIMÁČEK SÁNDOR

- - papirkereskedő Rózsahely. - -

17-52

Zárszámadások,

meghívók, mindennemű nyomtatványok a legszebb kivitelben, gyorsan készülnek kiadóhivatalunk villamos erőre berendezett nyomdájában.

FELIX JÁNOS
 URI ÉS NŐI CZIPÉSZTERME
 Rózsahely, (Hid u.)

Nagy raktár saját készítményü
 férfi, női és gyermek czipőkben.

Különlegességek: lovagló és vadász czipőkben.

Mérték szerinti rendelések rövid időn belül
 a legdivatosabb kivitelben készülnek el.

Olcsó és pontos kiszolgálás.

Javítások 2 óra alatt készülnek el.

23-52

TÓTH KÁROLY

CHRONOMETER ÉS MŰ ÓRÁSMESTER

RÓZSAHEGY.

Nagy raktár mindenféle modern inga-,
 zseb-, fali és ébresztő órákban a legegyszerű-
 rübbtől a legfinomabbig. Továbbá mindenféle
 divatos arany lencsék, sarkos, fazettás függő-
 ket, ugyszintén félmasszív és masszív karika-
 köves- gyűrűket, Töredék aranyat feldolgozásra,
 vagy fizetésként elfogadok (becserélem.) El-
 vállalok mindenféle órák alapos javítását, va-
 lamint óra- és ékszer átalakításokat.

Speciálista antik különleges órák- és
 ékszerek javításában. Megbízható! Jó mun-
 káért garantálok. Jutányos árak, pontos- és
 lelkiismeretes kiszolgálás, miről egy próbavá-
 sárlás által bárki meggyőződhetik 21-52

Ugyanott egy tanonc felvétetik

Szolid árak!

Modern munka!

Gutfreund és Murányi

szobafestők, mázolóok és üvegesek
 Rózsahelyen, Mező-utca 32. szám.

ELVÁLLALNAK MINDEN E SZAKBA

VÁGÓ MUNKÁK KÉSZÍTÉSÉT A LEG-

SZOLIDABB ÁRAK MELLETT.

Tartós munka!

1-52

Pontos kiszolgálás!

Szakszerű

Kényelmes

IVANKOVITS FERENCZ

czipész mester.

Anatomia czipők

egyedüli készítője.

Rózsahely. (Rév-utca)

Jó anyag 22-52

Tartós

PORCELLÁN és üveg nagy
 választékban

Képek, tükrök, keretezések és üvegező
 munkák olcsó árban.

STÉGER A.

cégnél Rózsahely, Király-u.

20-52

JÓKAI MÓR összes művei megvételre
 kerestetnek. Cím a kiadóhivatalban.

FISCHER JÓZSEF

GÉPMŰHELYE RÓZSAHEGY.

Elvállal vaseszterga, gyalu mun-
 kákat és a legújabb rendszerü

autogén hegesztéseket.

Gazdasági gépek és épület lakatos
 szakmába vágó mindennemü munkákat.

Benzin és nyers olaj motorok javítása és átalakítása.

Villanyszerelési, és vízvezetési

22-52

munkálatok a legolcsóbb árban.

Költségvetések és tervek díjtalanok.